

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 147.

Anden Session.

44de Møde.

Tredagen den 6te December.

(Fortsat.)

Indenrigsministeren (forf.): Nu kan der vel spørges, om der overhovedet vilde være meget vundet ved, at Loven udkommer, eller om det er ønskeligt, at Loven ikke udkommer. Lovens hele Stræben er at legalisere, at faae en Lov om et Forhold, som hidtil har været ordnet ad Bevillingens Vej, og at knytte sig til det i saa Henseende hidtil Bestaaende saameget som muligt (Nei!). Nu erkender jeg meget vel, at man kan sige: Udkommer denne Lov ikke, da bliver det ved de hidtil meddeelte Bevillinger, og da der har kunnet finde Afhændelse af Fideicommissbøndergods Sted, saa er det ikke af saamegen Vigtighed, om Loven udkommer eller ikke (Hør!); men jeg kan dog ikke saa ganske dele denne Betragtning (Hør!); jeg anseer det for overmaade ønskeligt, at saamange som muligt af de Forhold, i hvilke der hidtil har kunnet meddeles Bevillinger, gaae over til at ordnes ved Lov (Hør!). Det forekommer mig, at hvor man kan iværksætte en saadan Ordning ved Lov, er den at foretrække, selv om det kun er en midlertidig Ordning. (En Stemme: Men af hele Forholdet!). Det er udtryffeligt af de ærede Forslagsstillere, som bragte dette Forslag ind, fremhævet, at det ikke gik ud paa at ordne det hele Fæsteforhold eller at udtale Noget i Almindelighed om det hele Fæsteforhold (En Stemme: Af Fideicommissforholdet). Hvad det hele Fideicommissforhold angaaer, da har det, tør jeg sige, fra den Tid af, at Lehn og Stamhuse først bleve oprettede her i Landet, næsten været ligesaa let at faae dem hævede, som det har været at faae dem oprettede. Naar man gaaer ud fra Betragtningen af Lehnene og fra de Efterretninger,

man har fra den Tid, da er det dog vistnok Noget, som er ubestridt, at det er en Institution, som indførtes af reent politiske Grunde, navnlig som en Modvægt mod den ældre danske Adels, for at faae en Modvægt mod de Følelser, som den kunde have imod den indførte Gnevoldsmagt; derfor søgte man at faae visse andre mægtige Familier knyttede til Kongehuset ved dette særlige Vaand, og derfor indførte man Lehninstitutionen her i Landet, ligesom man vistnok af ganske de samme Grunde indførte den i Sverrig og ogsaa i nogle andre Lande, nemlig som en Modvægt mod den selvstændige, frie, godsbesiddende Adels. Derimod er senere en mægtig ledende Mand gaaet derigennem, og det er ikke mig bekendt, at der har været nogen særdeles stor Banskfelijkheid forbundet med at faae Lehn hævede; jeg maa i saa Henseende henvise til de Forhandlinger, som have været førte i de viborgske Stænder, og til de der meddeelte Dphsynninger, og man behøver kun at see den Meddelelse, som i saa Henseende findes i Statskalkenderen, hvor man ligeledes vil see en heel Deel derom. Er man bekendt omkring i Landet, da vil man erindres om mange Lehn, som ere blevne hævede og ere gaaede over til fri Eiendom, men det har aldrig været Tilfældet — og jeg troer, man feiler, naar man under de tidligere Forhandlinger har paaberaabt sig det — at dette hele Forhold henhørte under Lovgivningen. Det har ikke hidtil hørt under Lovgivningen, det har fra den tidligste Tid været noget, der blev ordnet ad den administrative Vej; naar Bedkommende henvendte sig til Lehnsherren derom og godtgjorde, at der ikke var noget til Hinder derfor med Hensyn til de Successionsberettigede, saa troer jeg, at der aldrig i en tidligere Periode har været nogen Banskfelijkheid ved at faae Lehnet hævet